

DE VARKENS PRAKTIJK

Een stap vooruit

WEL ZIJN

De afgelopen maanden was het wel zijn, ofwel het oké zijn, van eenieder een veel besproken onderwerp. Maar ook het welzijn van een dier is een steeds meer gehoord item binnen de varkenshouderij. Een lastig te kaderen onderwerp; het bepalen van een goed dierwelzijn zal altijd deels gebaseerd blijven op meningen. Intussen is dit, op initiatief van de sector, door middel van een vragenlijst aardig te omschrijven. In deze nieuwsbrief leest u over deze **welzijnscheck**.

Tevens schenkt Marrina een duidelijke kijk op het wel en wee rondom **pandemische griep**, maken we u alert op de aandachtspunten rondom **drinkwatermedicatie** én gaat Rudolf Raymakers in op de lessen die we kunnen leren uit de ervaring met **besmettelijke dierziekten**.

PANDEMISCHE GRIEP

Marrina Schuttert – De Varkenspraktijk, locatie Someren

Op onze Nederlandse varkensbedrijven komt veel griep voor. Deze griep- of influenza-virussen kunnen we in verschillende types onderverdelen. Het belangrijkste onderscheid wat we maken is tussen de klassieke en pandemische types. Het laatste jaar worden vooral deze laatste frequenter aangetoond. Voor de aanpak van griep op uw bedrijf is het belangrijk te weten om welk type of types het gaat.

Griepvirussen zijn heel handig in het **ontwijken van de afweer** van de gastheer: mensen, vogels, varkens en ook andere diersoorten. Hierdoor kan het virus bijvoorbeeld op uw varkensbedrijf, waar reeds immuniteit is opgebouwd, overleven. Zo kunnen steeds opnieuw varkens geïnfecteerd worden, die vervolgens het virus weer verspreiden. Het griepvirus doet dit op twee manieren. De eerste is het steeds **veranderen van eiwitstructuren** op de buitenkant van het virus. Tegen deze oppervlakte-eiwitten is de voornaamste afweer gericht, maar door deze wijzigingen werkt de opgebouwde afweer niet goed meer. Deze eiwitstructuren zijn hemagglutinine (H) en neuraminidase (N). De diverse eiwitten worden genummerd, bijvoorbeeld H1, H2, H3, N1, N2 et cetera. Daarnaast kunnen er ook totaal nieuwe griepvirussen ontstaan

als de gastheer, bijvoorbeeld het varken, met twee of meer verschillende griepstammen is geïnfecteerd. De virussen kunnen dan onderling genetisch materiaal uitwisselen, zodat er een nieuwe stam ontstaat. Dit laatste fenomeen noemen we **reassortment** (herschikking).

In 2009 is er door deze reassortment een nieuw griepvirus ontstaan dat zich over de gehele wereld verspreidde (= **pandemisch**) bij zowel mensen als varkens. Dit virus kennen we als “Mexicaanse griep” of “Varkensgriep”. Deze namen kloppen eigenlijk niet, want het virus is zeer waarschijnlijk in Canada ontstaan en heeft weliswaar varkensgenen, maar daarnaast ook genen van watervogels en mensen. Dit virus was volledig anders dan de stammen die tot dan toe voorkwamen. Daardoor was er geen goede afweer aanwezig en kon het virus zich wereldwijd verspreiden in mensen én varkens. Door dit laatste kunnen varkens dus mensen besmetten (**zoönose**), maar dit kan ook omgekeerd.

Deze pandemische influenzastam geven we weer met de afkorting **H1pdmN1**. Hierbij staan de letters “pdm” voor pandemie. Inmiddels heeft er tussen deze stam uit 2009 en het klassieke H3N2 virus ook weer een uitwisseling plaatsgevonden, waardoor het **H1pdmN2** influenzavirus is ontstaan.

Op de mogelijkheid tot het onderzoeken van en vaccineren tegen griep wordt ingegaan op de uitgebreide versie van dit artikel, welke u kunt lezen op [onze website](#).

DRINKWATERMEDICATIE

Koppelmedicatie in de vorm van drinkwatermedicatie heeft vele voordelen; naast dat zieke dieren doorgaans eerder stoppen met eten dan met drinken, is medicatie via drinkwater exacter te doseren, in veel gevallen per afdeling toe te passen en kan een behandeling snel gestart worden. Natuurlijk is hierbij het gebruik kunnen maken van een **deugdelijke installatie** van groot belang (een goed werkende doseerpomp en zuivere leidingen).

Eigenschappen van het drinkwater, zoals **pH** en **hardheid**, kunnen van invloed zijn op de oplosbaarheid en stabiliteit van het te verstrekken diergeneesmiddel. De meeste antibiotica werken optimaal bij een oplossing met een neutrale pH. Enrofloxacin, trimisulfa's en amoxicilline werken optimaal bij een hoge pH, terwijl colistine en doxycycline juist lagere pH nodig hebben. Ook toevoegingen aan het drinkwater hebben invloed op medicatie. Zo zorgt **waterstofperoxide** voor een afname aan werkzame bestanddelen tot wel 70 procent bij amoxicilline en heeft **natriumhypochloriet** een significant effect op bijna alle door drinkwater toe te dienen werkzame stoffen, wat een uiteindelijke te lage dosering tot gevolg kan hebben. Dit maakt het raadzaam **geen toevoegmiddelen** toe te voegen (bovengenoemde, zuren, et cetera) ten tijde van toediening van de medicatie. Ook het gelijktijdig doseren van verschillende diergeneesmiddelen kan een negatief effect hebben op de werkzaamheid.

Bij elke vorm van medicatie is het belangrijk correct te doseren. In geval van toediening van medicatie via het drinkwater dient nagegaan te worden binnen **hoeveel tijd** de vooroplossing gedoseerd moet worden. Vaak is dit 24 uur, maar soms ook 12 uur, of zelfs korter. Zorg vooraf voor inzicht in het waterverbruik; de **gegevens van de watermeter** op uw bedrijf zijn hiervoor het meest nauwkeurig. Stel de doseerpomp in op de gewenste doseerstand en bereken hoeveel liter vooroplossing in totaal aangemaakt moet worden. Het recept, geleverd bij de medicatie, bevat de hoeveelheid medicijn per 1000 liter of in aantal milligram of gram per kilogram lichaamsgewicht. Maak gebruik van **schone materialen**, zoals doseervat, weegschaal, maatschep en pH-meter. Ook verontreiniging op deze wijze kan negatief effect hebben op de toe te dienen medicatie. Los medicatie op bij een **minimale watertemperatuur** van 12 graden Celsius. Houd hierbij rekening met uw eigen veiligheid! Draag bijvoorbeeld stofmasker en handschoenen, om inhaleren van medicatie te voorkomen.

Controleer tijdens en na het toedienen van drinkwatermedicatie of de waterafgifte van de nippels op diverse plaatsen in het circuit onveranderd is gebleven. **Reinig** tevens na iedere toediening van drinkwatermedicatie de gebruikte materialen en de leidingen.

EVEN VOORSTELLEN

Mijn naam is **Fabrice Ariës**. Samen met mijn partner Esmée woon ik in Rosmalen. Sinds 2016 werk ik bij **locatie Someren**, waar ik meteen na mijn afstuderen begonnen ben. Mijn interesse voor de varkenshouderij is pas tijdens de studie ontstaan, door een bijbaan bij de Varkens Kl. Wat mij erg aanspreekt is het **specialiseren** in één diersoort. In het dagelijkse werk vind ik het vooral leuk om met de varkenshouder plannen te maken om de **diergezondheid** en het **resultaat** te verbeteren, net als het bedenken en uitvoeren van **diagnostiek**.

APOTHEEKNIUWS

Per heden is de **wachttijd** van tylosine bevattende injectiepreparaten (o.a. **Tylan 200** en **Pharmasin 200 mg/ml**) verlengd naar 16 dagen. Ook de wachttijd van **Denagard 10%** is gewijzigd. Deze is verlengd naar 28 dagen. Op [onze website](#) staat de meest actuele informatie te allen tijde vermeld.

Per **1 juli 2020** is, naast de al bestaande verplichting tot verdoofd castreren, het toepassen van **napijnbestrijding** bij castratie van biggen een bijkomende verplichting. Napijnbestrijding dient te bestaan uit een injectie met de werkzame stof **meloxicam**. Dit is te verkrijgen onder de productnaam Novem of Melovem, waarbij enkel de varianten **Novem 5** en **Melovem 5 mg/ml** goed geschikt zijn voor gebruik bij kleinere dieren, in verband met de lagere hoeveelheid werkzame stof. Tijdens de IKB controle wordt toegezien op het nastreven van deze verplichting.

WELZIJNSCHECK

Voor het aantoonbaar maken van een **goed dierwelzijn** is op initiatief van de sector de Welzijnscheck Varkens ontwikkeld. Deze check legt het welbevinden van varkens aantoonbaar vast, door het bepalen van een aantal graadmeters middels het doorlopen van een **checklist**. Deze is beschikbaar voor de verschillende diergroepen.

Inmiddels is de welzijnscheck opgenomen in de voorschriften van de IKB-instanties, waarmee het doorlopen van de checklist een **verplichting** is geworden. Uiterlijk 31 december 2020 dient u de welzijnscheck voor de op uw bedrijf aanwezig zijnde **verschillende diergroepen** ingevuld te hebben. Meer informatie hierover is te vinden op www.welzijnscheckvarkens.nl.

ANTWOORDSERVICE

Om u ook buiten openingstijden goed van dienst te kunnen zijn, maken we inmiddels op al onze locaties gebruik van een antwoorddienst. Dit wil zeggen dat de **doorschakeling** naar de dienstdoende arts plaatsvindt via een extern bedrijf. Het voordeel hiervan is dat u **te allen tijde** iemand aan de telefoon krijgt. Deze persoon zorgt er vervolgens voor dat de juiste informatie bij de juiste persoon terecht komt. De antwoorddienst heeft geen veterinaire achtergrond, waardoor zij niet direct antwoord op uw vragen kunnen geven.

LESSEN UIT DE VETERINAIRE CONTACTSTRUCTUUR

Rudolf Raymakers, in samenwerking met Lisa Dietz – Tijdschrift voor Diergeneeskunde, april 2020

“In 1997 kreeg Nederland te maken met een grote uitbraak van de varkenspest. De verspreiding van de varkenspest ging heel snel. Dat kwam onder andere doordat varkens tijdens de uitbraak nog steeds vervoerd werden, terwijl dat niet de bedoeling was. Ook waren vrachtwagens vaak niet erg schoon.”

De wereld kampt met een uitbraak van een coronavirus in de mensenpopulatie.

In de veterinaire wereld zijn we ook bekend met uitbraken van besmettelijke ziekten. Inmiddels hebben we draaiboeken en een sterke contactstructuur om uitbraken te voorkomen. Recent gepensioneerde varkensdierenarts Rudolf Raymakers is een van de grondleggers van die contactstructuur. Hij vertelt [in dit artikel](#) wat de ontwikkeling ervan heeft gebracht en welke lessen we kunnen leren uit de ervaring met besmettelijke dierziekten voor de coronapandemie.

